

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panarion, Hoc Est, Arca Medica Variis Diuinæ Scriptvræ
priscorumq[ue] Patrvm Antidotis aduersus Animi morbos
instructa**

Busaeus, Johannes

Moguntiae, 1608

Personarum acceptio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54834)

alter quidem legebat, alter vero eorum, quae erant obscuriora, ex placabat sententiam. Cum autem agricola in subiecto campo terram colerent ad hanc contemplationem magnus tractus est Eusebius. Cum autem diuinus Ammianus locum legisset Euangelicum, sciscitaretur autem interpretationem, iussit magnus Eusebius, ut repeteret lectionem. Cum is autem dixisset, is qui arant forte delectatus, minimè exaudiisti, et est verisimile: suis deinceps oculis legem tulit, ut neque campum illum unquam intuerentur, neque caelesti pulchritudine et chori astrorum aspectu fruerentur: sed angustiissima viens semita, cuius mensuram aiunt fuisse vnus palmi ferente ad oratorium, extra eam deinceps egredi non est passus. Dicunt autem eum plusquam quadraginta annis vixisse post hanc legem. Vt autem cum animi sui sententia ad haec quoque eum traheret aliqua necessitas, cum lumbos zona ferrea alligasset, et grauissimum collare collo imposuisset, aliquo alio ferro contunxit zonam collari, qui erat collo impositus, ut hoc modo inclinatus conaretur assidue in terram de spicere. Has ipse de se exegit penas, quod illos esset contemplatus agricolas. **TER TIVM** sit eorum, qui in Confessione sacerdoti facta peccata venialia multis cum lacrymis deplorarunt, vt S. E. L. **ZEARIVS** Comes Ariani in Gallis, S. Maria Oegniacensis in Belgio, & alii apud **SVRIVM** in eorundem vitis. Vnde B. **ISIDORVS** in libro de summo bono ita scripsit. *Quid peccatores de magnis sceleribus agere debent, quando perfecti lenia quoque delicta quasi grauissima lugent?*

27. Septem.
23. Junii.

Id. lib. 1. c. 18.

PERSONARVM ACCEPTIO.

Remedia aduersus eam.

IREMED. Considera, quid Spiritus S. de hoc vitio in diuinis litteris patefecerit. Ac primo quidem declarat, quando acceptione, vel respectu personarum delinquatur, nempe, cum in administranda iustitia, non ad causae merita, sed ad personam, id est, conditionem externam, vt diuitias, potentiam, nobilitatem generis, sexum, &c. respicitur. Sic enim **MOYSES** suos alloquitur. *Audite illos (scilicet Principes) et quod iustum est iudicate, siue ciuis sit ille, siue peregrinus. Nulla erit distantia personarum: ita paruum audietis, vt magnum, nec accipietis cuiusquam personam, quia Dei iudicium est.* 2. vel improbat, vel prohibet respectum personarum: Vt in Exodo. *In iudicio non acquiesces plurimorum sententia, vt à verò denies. Pauperis quoque non misereberis in iudicio.* Et in Leuitico, *Non consideres personam pauperis, nec honores vultum potentis. Iuste iudica proximo tuo.* Et in Deuteron. *Non accipies personam, nec munera.* Et in prouerbiis Salomonis. *Accipere personam impij non est bonum, vt declines à veritate iudicij.* Et. *Qui cognoscit in iudicio faciem, non bene facit: iste et pro buccella panis deserit veritatem.* Et apud B. Ioannem ait Christus ipse. *Nolite iudicare*

Deut. 1. 16.

Exo. 23. 3.

Leu. 19. 15.

Deu. 16. 19.

Prou. 18. 5.

Prou. 23. 21.

Ioan. 7. 24.

Dad dic. re

dicare secundum faciem sed iustum iudicium iudicate. 3. declarat peccatum esse graue. Nam apud Malachiam tradit Iudæos ob hoc crimē redditos viles & contemptibiles in mundo. Propter quod, inquit, & ego dedi vos contemptibiles & humiles omnibus populis, sicut non seruastis vias meas, & accepistis faciem in lege. LXX. vertunt. Accipiebatis personas in lege. In quæ verba sic Hieronymus. Inter omnia peccata Leui, siue eorum, qui ex Leui sunt sacerdotum Dei, illud & vltimum & maximum ponitur: quare accipiant faciem in lege, ut non eas, sed personas considerent: iustum quæ pauperem despicientes, in quos diuites suscipiant & honorent. Ad quos in 81. psalmo dicitur Usque quo iudicatis iniquitatem, & facies peccatorum sumitis? Et mox addit. Plenus quæ Apostolus Iacobus hoc peccatum arguit atque condemnat. nempe in cap. 2. suæ epistolæ, dum ita scribit. Fratres mei, nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri Iesu Christi gloriæ. Et rursum post allatum exemplum accipientis personam, qui diuitem præ paupere honorabat. Si, inquit, personas accipitis, peccatum operamini relatiui à lege quasi transgressores.

Mal. 2. 9.

Iac. 2. 1. 6.

Bas. hom. 29.

Tē hom. 12.

Mier. ep. 14.

Mal. 1. 7.

II. REMED. Considera SS. Patrum sententias. BASILIUS exponens dictum Salomonis, iuxta LXX. Qui respexerit plana, misericordiam inueniet. Ne dicas, inquit, ille diues est, & honore dignus, hic pauper, contemno autem pauperem. Noli in distribuendis honoribus respectus habere inæquales. Est enim diues super mendax, rapax, libidinosus, pauper verò iustus. Non igitur faciem tantum spectabis, sed occulta pentitoraque considera. Eum honora qui preciosa possidet. Virtus vera sunt diuitia. B. B. L. externè quidem æs habuit, lutum verò sub ære fulgente absconditum. Et iterum Quemadmodum qui sagittam tendens ad metam dirigit, nec vltra, nec citra, nec vtrouique errando à via proposita excidet: ita rectus iudex factitabit, nec in iudicando personam accipiet. Noscat enim quod minime ad rem faciet. Neque item pronuntiatione, aut contentione aget, sed rectum ac minime obliquum proferi iudicium. Et si inuenerint incidenda, alterum quidem plus æ quo habens, alterum verò minus diligenter erit iudicis partes adæquare, tantumque ab eo qui plus habet demet, quantum illi, cui iniuria fit, deesse videbit. Qui autem pecunia corruptus, aut propter amicitiam placere studens seu odio compulsus vel etiam potentia perterritus fuerit, nequaquam res iuste cognoscere poterit. S. Hieronymus ad Celantiam, de institutione matrisfamilias Nulli te vnquam de generis nobilitate proponas, ne que obscurus quæque & humiliore loco natus, te inferiores putes. Ne scit religio nostra personas accipere, nec condiciones hominum sed animos inspicit singulorum: seruum & nobilem de meritis pronuntiat. Sola apud Deum libertas est, non seruire peccatis. Summa apud Deum est nobilitas, clarum esse virtutibus. Et exponens verba Malachiæ. Offeris super altare meum panem pollutum. Doctor, inquit, Ecclesiæ, qui spirituales conficit panem & cum populis diuidit, se vel propter humanam gloriam, vel lucra seculi, quæ gloriam consequuntur loquatur in populis, & diuitibus blandiatur, & honoret peccatores, & iuxta Iacobum suscipiat eos qui cum anulis aurcis ad se veniunt, & pauperes

Jan. 11.

sanctos repellat, nomen Dei despiciat, & panem polluat doctrinarum, & in ipsum Deum
iacit contumelias. S. AMBROSIVS libro de officiis. Cum in omnibus iniu-
stia cito offendat, tum maxime in Ecclesia, ubi aequitatem esse oportet, ubi aequalita-
tem haberi deest, ut nihil tibi potentior plus vendicat, nihil vsurpet ditior. Siue enim
pauper siue dives, in Christo unum sumus: nihil sanctior plus sibi arroget: ipsum enim
par est esse humiliorem. Sed nec personam alterius accipiamus in iudicio: gratia absit, cau-
sam merita decernant. Nihil sic opinionem, imò fidem grauat, quam si in iudicando po-
tentiori dones causam inferioris, vel pauperem innocentem arguas, diuitem excuses
reum culpæ. Pronum quippe est genus hominum favore honoratioribus, ne laesos se pu-
tent ne victi doleant. S. AVGVSTINVS ad Hieronym. Nec sane, quantum

arbitror putandum est leue peccatum in personarum acceptione habere fidem Domini
nostræ IESV Christi, si illam distantiam se lenti ac stanti ad honores Ecclesiasticos re-
feramus. Quis enim ferat eligi diuitem ad sedem honoris Ecclesiæ contempto paupe-
rem struictiore atque sanctiore? Si autem de quotidianis confessibus loquitur, quis
non his peccat, si tamen peccat, nisi eum apud seipsum intus ita iudicat, ut ei tanto me-
lior, quanto ditior illo esse videatur? Hoc enim videtur significasse cum dicit. Non-
ne iudicatis apud vosmetipsos, & facti estis iudices iniquarum cogitationum? B. I. S. I.

DORVS de summo bono. Non est persona in iudicio consideranda, sed causa.
Sic enim scriptum est. Non accipias personam in iudicio: Et iterum. Non misereberis
pauperis in iudicio. Qui enim consanguinitatis, vel amicitia favore, sine inimicitiarum
odio iudicium peruertunt, sine dubio in Christum, qui est veritas & iustitia, peccare no-
scentur. Iniqui iudices errant in veritate sententia, dum intendunt in qualitatem per-
sonæ, & exulcerant sepe iustos, dum improbe defendunt iniquos. S. BERNARDVS

de Consideratione agens de idoneis hominibus ad Curiam admittendis
ab EVGENIO Papa. In talibus, inquit, respiciet Spiritus tuus, qui non sunt
attrite frontis, sed verecundi, sed timorati, qui præter Dominum timeant nihil, nihil
sperent nisi à Deo: qui aduentantium non manus attendant, sed necessitates. Qui stent
vilitate pro afflictis, & iudicent in aequitate pro mansuetis terra, &c qui missi post
aurum non eant, sed Christum sequantur; qui quaesum legationem non asseriment, nec
requirant datum, sed fructum: qui diuites non palpent, sed terreat, pauperes non gra-
uent, sed foveat: minas Principum uou pauca, sed contemnant.

III. REMED. Considera & explora virium tuarum facultatem, spe-
rense te posse tueri iustitiam, contra potentes, diuites, consanguineos. Pro-
num enim est genus hominum, ut supra notauit Ambrosius, fauere honoratioribus
Si non speres, refuge Iudicis secularis vel Ecclesiastici munus, secundum
consilium Sapientis, Noli querere fieri iudex, nisi valeas viriute irrumpere ini-
quitates, ne forte extimescas faciem potentis, & ponas scandalum in aequitate tua. & B.
Ambrosii. Sed primum, inquiens, si offensam vereri, non recipias iudicium: si sar-
cerdos, aut si quispiam alius, non laceffas. Licet tibi: si lere in negotio ducaxat pecu-
niario, quanguam sit constantia, adesset aequitati. In causa autem DEI, ubi commu-
D d d 2 nionis

mAb.c.24.

Aug.ep.29.

Iac.22.

Iac.2.4.

Ibid.1.3.35.

Deu.16.19.

Exo.23.3.

Bern.lib.4.

Amb.2.offic.

Eccli.7.6.

Aug.1.cis.

Bas. in c. 6. Iſa.

Eccli. 7.

Deut. 1. 26.

2. Par. 19. 6.

Aug. p. 86. in
Exod.Exo. 22. 28.
Exo. 7.
Pſal. 81. 11.

Deut. 10. 17.

Sap. 6. 8.

Eccli. 35. 16.

Rom. 2. 11.

Gal. 2. 6.

Eph. 6. 9.

Col. 3. 26.

Act. 10. 34.

1. Pet. 1. 17.

Iob. 34. 19.

Sap. 6. 8.

nionis periculum est, etiam dissimulare peccatum est non leue. Hoc consilium fecit Moyses, qui cum à Deo mitteretur ad iudicandum populum Israeliticum, imbecillitatis suæ conscius, se excusauit. *Moses ille*, inquit S. Basilius, *vir Dei magnus, qui cum omnibus in rebus obedientem sese præberet Domino tamen quando ad populum Israeliticum mitteretur, inquit. Obsecro Domine, alium quem mittas pares. At ex eo ipso, quod excusatione & confessione imbecillitatis suæ, quasi cum quadam contentione Deo resisteret, Deus eum dignum esse iudicatis, qui populo præfesset suo. Quamobrem præclare se habet præceptum illud. Ne quæras esse iudex ne aliquo modo non valeas tollere iniustitiam. Idem consilium secuti sunt sancti omnes, quotquot ad Episcopatum, aliasque Prælaturas vocati, vt S. Chrysostomus, S. Ambrosius, S. Augustinus, S. Gregorius & alii, sese in lateribus abdiderunt, aut omnino eas respuerunt.*

IV. R E M E D. Considera, si dignitatem vel magistratum huiusmodi, in quo sit periculum crebrius in acceptione personarum delinquendis iam susceperis, vices te tenere Domini Dei; Vox siquidem Moysis est. *Non accipietis cuiusquam personam, quia Dei iudicium est.* Et regis Iosaphat ad iudices in Urbibus constitutos. *Videte, quid faciatis: non enim hominis exercetis iudicium, sed Domini, & quoscunque iudicaueritis, in vos redundabit. Sit timor Domini vobiscum, & cum diligentia cuncta facite.* Quamobrem Iudices in iisdem diuinis scripturis non semel Dii appellantur vt obseruarunt SS. Patres. vt in Exodo, cum dicitur. *Dius non detrahes, & Principi populi tui non maledices.* quo sensu inquit Augustinus, ibidem Moyses constitutus dicitur *DEVS Pharaonis.* Et in Psalmo. *Deus stetit in synagoga deorum, in medio autem Deos di. iudicat.* Nam mox sequitur. *Usquequo iudicatis iniquitatem, & facies peccatorum sumitis?* Iam autem constat Deo in utroque testamento crebro attribui, quod non sit acceptor personarum, vt in Deuteronomio, Sapientia, Ecclesiastico, Beato Paulo & Petro Apostolo, Quam causam rex Iosaphat in suo ad Iudices sermone expressit, nam cum dixisset ideo eos abhorrere debere ab acceptione personarum, quod Dei iudicium excernerent, ilico subiunxit. *Non est enim apud Dominum Deus nostrum iniquitas, nec personarum acceptio, nec cupido munerum.* Sed nec subiecit Spiritus sanctus cur in Deum non cadat acceptio personarum. *Qui non accipit personas* Principum, ait Iob, *nec cognouit tyrannum, cum disceptaret contra pauperem: Opus enim manuum eius sunt vniuersi, & Sapiens. Non enim subtrahet personam cuiusquam Deus, nec verebitur magnitudinem cuiusquam, quoniam pusillum & magnum ipse fecit, & æqualiter cura est illi de omnibus.*

V. R E M E D. Considera omnibus iudicibus, Principibus, & superioribus supremum constitutum esse Iudicem Deum qui exactam sententiam & omnium rerum in iudiciis ferendi sgestarum rationem sit initiator. Nam vt ante dixit Pſaltes regius, *DEVS, qui stetit in synagoga Deorum, in*

n. e. 110

medio DEOS diiudicat. hoc est, maior iudex minores qui de hominibus iudican-
di potestatem habent. vt exponit lib. 13. in Ezechielem B. Hieronymus. vt H. in c. 44. Eze-
sensus sit. Quamuis huius mundi iudices, sint quasi Dii quidam; supre-
mus tamen eorum iudex Deus sedulo attendit, quemadmodum mune-
re sibi commissio perfungitur. Hoc monitum vel Remedium ipsa
Sapientia diuina tradidit, cum agit de cauenda in iudiciis personarum ac-
ceptione his verbis, sane pertimescendis. *AVDITE reges & intelligite, disci-
te iudices finium terra. Præbete aures vos, qui continetis multitudines, & placetis vo-
bis in turbis nationum, quoniam data est à Domino potestas vobis, & virtus ab altissi-
mo, qui interrogabit opera vestra, & cogitationes scrutabitur, quoniam cum essetis mi-
nistri regni illius, non rectè iudicastis, nec custodistis legem iustitia, neque secundum vo-
luntatem DEI ambulastis. Horrende & cito apparebit vobis, quoniam iudicium du-
rissimum his qui præ sunt fiet. Exiguo enim conceditur misericordia, potentes autem
potenter tormenta patientur. Quis non horreat ad hoc iudicium, in quo non
solum opera sed etiam cogitationes ad severissimum examen vocabun-
tur? Certè sic horruit rex Dauid, vt alicubi dixerit. Non intres in iudicium
cum seruo tuo Domine, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.*

VI. REMED. est S. BASILII, in principio Prouerbiorum, dum Iudi-
cem deterret à respectu personarum, ita scribentis. *Huic iudici psalmus ait.
Itaq; si verè iustitiam loqui mini, rectè iudicate fili hominum. Argumentum nam que
iusti, affectus est in iudicando rectitudo. Quod idem in orationis processu innuere vide-
tur, dicens. Pondus magnum & paruum, abominatio apud Deum sunt vtraque, non
æquum circa iudicium ponderum id appellati me prouerbii modo figurans. Et infra.
Quomodo igitur ex Salomonis sententia, cogitationes iustorum iudicata sunt viro sapien-
ti, omnino satagendum erit intra cordis arcana tribunal constituere, rectaque fi cere iu-
dicia mentemque velut in trutinâ suspendere ad ea qua conueniunt. Et quando singula
Dii mandata contra aduersantem sibi malitiam coram te iudicium experiuntur, da
legi diuina contra vitium victoriam. Iniquum & æquum apud te iudicantur. Re-
spondendo contra concupiscentiam alienorum bonorum. Da vt vincat virtus. Contumelia
& patientia inuicem pugnant? virtutera contumeliam, laude patientiam. Odium item
& caritas? alterum procul reuice, alterum verò, id est, caritatem, propriam, familia-
remque tibi redde. Simulatio & simplicitas, fortitudo & timiditas, iustitia & iniusti-
tia, temperantia & intemperantia iudicantur. Tunc denique in tua mentis recessu iu-
dicio:um rectitudinem ostende, & veluti in tribunali tibi ipsi assidere mandatum Dei
faciens, monstra te vitium abhorriere ac omnino ab eo esse auersum, virtuti verò fa-
uentem. Si enim in rebus omnibus quas agis, apud te meliora vincere permittas, bea-
tus in die illa fueris, quando DEVS occulta hominum iudicabit, vt testatur Euange-
lium cogitationibus corda simul hominum accusantibus & defendentibus. Hucusque
Basilii.*

VII. REMED. Considera exempla vtriusque testamenti. E veteri ha-

3. Reg. 18. 17.

4. Reg. 3. 13.

Mar. 6. 17.

Luc. 3. 19.

Ma. 11. 3.

Hier. l. 4. com.

Matth. 23.

Matth. 22.

Gal. 3. 27.

Col. 2. 21.

bes Prophetas, qui nulla habita ratione personarum, quam tumuis potestium peccata redarguerunt, veritatem defenderunt, disciplinam conseruauerunt. Impius rex Achab, cum diceret ad prophetam Eliam. *Tunc es ille, qui conturbas Israel?* respondit Elias. *Non ego turbasti Israel, sed tu, et domus patris tui, qui dereliquisti mandatum Domini.* Elifæus, cum staret coram Ioram rege Israel idololatra, & coram Iosaphat rege Iuda Deū colente, ut pro illis Dominum cofuleret, illum constanter redarguit, hunc autem reueritus est. Ad Ioram enim dixit. *Quid mihi, et tibi est? Vade ad Prophetam patris tui (Achab) et matris tue (Iezabel).* Et rursum *Viuit Dominus Deus Israel, cuius conspectu sto, quod si non vultum Iosaphat regis Iuda erubescerem, non attendissem quidem te, nec respexissem.* Haud secus ceteri Prophetæ, Isaias, Ieremias, Nathan, alii non respexerunt Regum suorum, legē Dei præuaricantium, ut Manassis, Sedechiæ, Dauid, personas, quo minus & peccata eorum arguerent, & Dei patefacerent comminationes. Ex nouo testamento verò primum habemus exemplum præcursoris Christi IOANNIS Baptiste, qui Herodis personam non respexit, quo minus eiliberè diceret. *Non licet habere uxorem fratris tui.* Deinde Christi Saluatoris, de quo iam olim variatim natus erat Propheta Isaias, dicens. *Non secundum visionem oculorum iudicabit, neq; secundum auditum aurium arguet, sed iudicabit in iustitia pauperes, et arguet aiquitate pro mansuetis terra.* Nullius siquidem personam accepit in iudicio, (inquiunt B. Hieronymus & Cyrillus eundem locum exponentes), sed scribis etiam ac Pharisæis & Iudæorum Principibus, dixit. *Vae vobis Hypocritæ.* Et. *Auferetur à vobis regnum Dei, et dabitur genti facienti fructus.* Nec secundum auditum aurium, vel sermonem corripuit. Illis enim, dicentibus. *Magister scimus quia veraces, et viam Dei in veritate doces, et non ad te peruenit de aliquo: neq; enim vides in faciem hominum: sciens malitiam eorum respondit.* *Quid me tentatis hypocritæ?* Hæc illi. Præterea B. Apostolus Paulus sic de Christo loquitur. *Omnes filij Dei estis per fidem, quæ est in Christo IESU. Non est Iudæus, neque Græcus, non est seruus, neque liber: non est masculus, neque femina. Omnes enim vos unum estis, in Christo IESU.* Et rursum. *Vbi non est Gentilis et Iudæus, circumcisus et præputium, Barbarus, et Scythæ, seruus et liber. Sed omnes et in omnibus Christus.* DENIQ; in historia Ecclesiastica innumera habemus exempla, tum Martyrum, tum Sanctissimorum Episcoporum Confessorum Anastasii, Hilarii, Ambrosii, Basilii, Chrysostomi, Thomæ Cantuariensis, Stanislai, qui etiam potentissimorum Regum vel Imperatorum vultus vel personas non respexerunt, quo minus honorem diuinum, fidei veritatem, & immunitatem Ecclesiasticam constanter usque ad mortem defenderent.

VIII. REMED. Considera exempla Ethnicorum, qui etiam à politica iustitiæ recta administratione *πεσοπολυψίαν* taquam pestem remouerunt

uerunt. Nam Dione Galsio teste, Traianus Imperator, cum Tribunū militum renunciaffet strictum ensem in manus eius porrigens dixit. *Cape ferrum hoc, & si quidem recte imperium gesserō, pro me; sin aliter contra me hoc utere.* Et cum mulier quædam aliquando eum rogasset vt se audiret, & ille respondisset. Otium tibi non esse. illa clamans ait. Noli ergo imperare. Quo auditō, continuò causæ eius aures dedit. **THEMISTOCLES**, auctore Plutarcho. cum ab eo Simonides Poeta propter æquum quiddā postulasset, *Neq. tu, inquit, bonus poeta esses. si modos & numeros in canendo contemneres: neq. ipse bonus prator si gratiam cuiusq. legibus præferrem.* **PAPINIANVS**, teste Spartiano, iussus à Caracalla Imp. occisi fratris Getæ facinus in Senatu, & apud populum diluere, recusauit, dicens. *Non tam facile parricidū excusari posse, quam feri.* In his exemplis, nec Traianus, illicet Imperator, æquitati personam suam præponderare voluit, nec Themistocles etfi Athenis potētissimus: nec Papinianus etfi Iureconsultus disertissimus, personam aut magni Poetæ aut Imperatoris contra iustitiam respexerunt. **VERVM** neque defuerunt, qui in hoc genere & consanguineorum, fratrum atque filiorum salutem æquitati posthabuerunt. Nam vt habet Plutarchus, **PHOTIION** Atheniensium Princeps ne genere quidem Charillo repetundarum dicturo causam adesse sustinuit, inquitens. Equidem mihi generum te hominem iustum & probum optaui. Quo dicto deserto genere inde se proripuit. Eodem autore **EPAMINONDA**s Thebanorum Dux filium corona primum imposita securi feriri iussit, quod Præceptorum patrum eorum immemor cum hoste conflisset, eumque vicisset. Idem habes in Valerio Maximo de Bruto & Torquato, qui ad sartam tectam tenendam iustitiam liberis quoque non pepercerunt. Et de Seleuco Lorensium Rege, qui cum legem tulisset de adultero utroque oculo orbando, filiusque in adulterio deprehensus esset, se vno, filium altero oculo priuauit, ne ob acceptationem personæ lex ab ipso lata violaretur.

Dion in Traian. no.

Pl. in Themist.

Sp. in Caracalla.

Plut. in polit.

Id. in Paral.

Val. lib. 5. c. 8. & lib. 6. c. 3.

Aug. in c. 7. Ioan.

IX. REMED. est **S. AVGVSTINI** in Tractatu 30. in Ioannem. Exponens enim verba Christi. *Nolite iudicare personaliter, sed rectum iudicium iudicate.* Hoc vitium, inquit, fratres, quod Dominus notauit hoc loco, euadere in hoc seculo magni laboris est, non personaliter iudicare, sed rectū retinere. Admonuit quidem Dominus Iudæos, sed monuit & nos: illos conuicit, & nos instruxit; redarguit, nos exacuit. Et infra. *Quis est qui non iudicat personaliter? Qui diligit æqualiter. Dilectio æqualis facit non acceptari personas: nam cum homines diuerso modo pro suis gradibus honoramus tunc timendum est, ne personas accipiamus.* Quod remedium æqualis dilectionis omnium Et hoc obseruatu facilius est quo magis est contentum præcepto Dei mandantis, vt diligamus proximum sicut nos ipsos & nolo mandato Christi relicto discipulis, vt diligerent inuicem, sicut

Matth. 22. 39. Ioan. 13. 34.

COSS

Aug. con. 1.

Exo. 23. 3.

Deut. 10.

Psal. 81. 3.

Eccli. 4. 10. 3.

eos ipse dilexisset. Ex hac doctrina non obscure efficitur, non posse in dicem, dum causa diuitis iustior est, quam pauperis, etiam ex misericordia potius patrocinari pauperi, quam diuiti, quia peccaret non modo contra iustitiam secundum merita causa iudicantem, sed etiam contra caritatem æqualiter omnes diligentem, vt eruditè idem annotauit Augustinus scribens in Psalmum 32. Aliquando, inquit, audis causam inter duos, quorum duorum vnus est diues, & alius pauper, & contingit, vt pauper habeat causam malam, diues autem, bonam. Iam si tu non es eruditus in regno Dei, videris tibi benefactus, si quasi pauperem miseratus abscondas, & contegas iniquitatem illius, & voles eum iustificare vt quasi bonam causam habere videatur. Et si reprehensus fueris, quod malè iudicasti, respondes. Non, & ego scio, sed pauper erat, misericordia ei debebatur. At tibi Deus. Ne accipias personam pauperis in iudicio. Illud est, vbi fallitur (homo) vultu qui vult placere Deo, si personam pauperis in iudicio accipiat, & dicat, faui pauperem. Imò si teneres vtrumque, & misericordiam & iudicium, placeres Deo. Primo, qualem misericordiam fecisti in eum, cuius iniquitati fauisti? Ecce sacello pepercisti, & cor percussisti: pauper iste iniquus remansit, & tanto iniquior, quanto te quasi hominem iustum fauere vidit iniquitati sua. Qualem misericordiam præbuisi ei, quem iustum fecisti? Ecce crudelior inueniris, quam misericordior. Quid ergo, inquis, facerem? Iudicares primò secundum causam, argueres pauperem, steteres diuitem. Alius est iudicandi, alius petendi locus. Quando te ille diues videret tenuisse iustitiam, non erexisset iniqui pauperis ceruicem, nonne steteretur ille potens ad misericordiam peccanti, qui iustus videtur erat te iudicante?

X. REMED. Quando causa, quæ inter diuitem & pauperem agitur anceps & dubia est, laudabilius est in pauperis partes potius, quam diuitis inclinare, quod Spiritus sanctus in diuinis scripturis non subicit, nam cum in Deuteromio dixisset. Deus magnus & potens, & terribilis, qui personam non accipit, nec munera; mox subiungit. Faci iudicium pupillo & viduo, amat peregrinum, & dat ei victum atque vestitum: & vos ergo amate peregrinum, quia in se suis aduenit in terra Egypti. Et cum in psalmis dixisset. Vique non indicatis iniquitatem, & facies peccatorum sumitis? addit. Iudicate egeno & pupillo: humilem & pauperem iustificate. Eripite pauperem. & egenum de manu peccatoris liberate. Vnde & Ecclesiasticus. In iudicando esto pupillis misericors vt pater, & pro viro matri illorum: & eris tu velut filius altissimi obediens, & misericors vt mater magis quam mater. Rationi quoque id valde consentaneum est. Primo quia pauper diuite inferior est, ac proinde & misericordia atque subsidio dignior. 2. quia ex parte iudicis laudabilius est potius in animi moderatorem, quam in seueritatem, ad commiserationem magis quam in summam iuris acerbiter propendere. 3. quia natura procliuior est homo in diuitem & potentem, à quo aliquid commodi expectat, quam in egentem qui beneficii compensandi facultatem non habet, vt sapienter animaduertit

uerit B. Ambrosius, dum ita ratiocinatur. *Quid autem tibi prodest fauere diu-
ti, nempe in iudicando? An qui a citius amantem remuneret? His enim fauimus
frequentius, à quibus referendæ vicem speramus gratiæ. Sed eo magis infirmo & inopi
nos studere conuenit, quia pro eo qui non habet, remunerationem speramus à Domino
IESV: qui sub specie conuiniij generalem virtutis edidit formam, vt his potius nostra
conferamus beneficia, qui nobis ea non possunt representare.* At q. hac de causa
DEVS toties exoptulat cum Iudæis, quod tam exiguam curam gerant
pauperum, aduenarum, & pupillorum, quia communiter à diuitibus
opprimebantur, vt apud Ieremiam, dum ita quæritur. *Causam viduæ non iu-
dicauerunt, causam pupilli non direxerunt, & iudiciu[m] pauperum non iudicauerunt.*
Ob eandem & Ethnici Principes sanxerunt quando subdito lis est cum
Principe, subdito potius fauendum quàm Principi. Vnde Iulius Capito-
linus scribit. M. Antoninum, Philosophum dictum, in causis compendii
& quæstus nunquam fauisse fisco, vt bene annotauit doctissimus Couar-
ruuius Sebogiensis Episcopus. Plinius verò laudauit Imp. Traianum, quod
eo imperante fas esset contra fiscum iudicare. *Quæ, inquit, præcipua gloria
tua est, sapius vincitur fisco: cuius mala causa nunquam est, nisi sub bono Principe.*
Hinc Modestinus Iureconsultus ait. *Non puto delinquere eum, q. in dubiis que-
stionibus contra fiscum facile iudicauerit.* Quæ autem de causa laudabilius est in
incipiti controuersia egenti potius fauere, quàm potenti, subdito quàm
Principi, eadem laudabilius est in iudicio ferendo fauere potius iis qui
infirmirate nature ex impetu potius & inuoluntariè, quàm ex malitia de-
liquerunt. Deinde iis qui occasiones labendi graues habuerunt, quam
qui maleficiis ansas quæsiuerunt: ac etiam iis qui cæteroquin pacis &
quietis amantes sunt, quàm factiosis, qui Respub. facile conturbant.

XI. REMED. est detestatio Auaritiæ, & corruptelæ munerum. Vnde
Dominus DEVS Moyfen his verbis monuit. *Prout de de omni plebe viros po-
tentes & timentes Deum, in quibus sit veritas, & qui oderint auaritiã, & constitue-
re eos tribunos, &c. qui iudicent populum omni tempore.* Deinde acceptionem
personarum sæpè cum acceptione munerum coniunxit, eo quod acce-
ptio personarum fere fiat ob auaritiã & munera. Vt in Deuteronomio.
*Non accipies personam, nec munera, quia munera excæcant oculos sapientum, & mu-
tant verba iustorum.* Et apud Salomonem. *Qui cognoscit in iudicio faciem, non be-
ne facit: ille & pro buccella panis deserit veritatem.* Et in Isaiã, cum Deus dixit.
*Principes tui infidèles. sicut furum, omnes diligunt munera, sequuntur retributio-
nes, mox addit. Pupilli non iudicant, & causa viduæ non ingreditur ad illos.* Imò
vtraque acceptio coniuncta est, cum mentio fit de Deo. Vt cum in Deu
teronomio Moyfes ait. *Deus magnus, & potens, & terribilis, qui personam non ac-
cipit, nec munera.* E. rex Iosaphat. *Non est apud Dominum nostrum iniquitas, nec
personarum acceptio, nec cupido munerum.* Hoc antidotum insinauit B. A. M.

Amb. 2. offic.
15.

Luc. 14.

Ier. 5. 28.

Con. lib. 1. var.
resol. c. 16.
Plin. in Paneg. 5.L. non puto ff.
de iure fisci.

Exod. 18. 21.

Deut. 16. 19.

Prou. 28. 21.
Isa. 1. 23.

Deut. 10. 17.

2. Pet. 19. 6.

Amb. 2. offic.
c. 26.

Num. 21. 7.

Ib. c. 29.

PROSIVS, nam cum multa in libris officiorum contra acceptionem pecuniarum & munerum disputasset, tandem subiicit. *Ceterum ita incubuerunt mores hominum ad admirationem diuitiarum, ut nemo nisi diues honore dignus putatur. Neque hic recens usus, sed iam dudum, quod peius est inleuit hoc vitium humanis mentibus, &c. Vetus est antiqua auaritia, quae cum iussu divinae legis capit oraculum, non propter ipsam reprimendam lex Dei lata est. Propter auaritiam Balac putauit Balac premis posse tentari, ut malediceret populum Patrum: & viciisset auaritia, nisi Dominus à maledicto eum abstinere veruisset. Et in f. a. Feralis auaritia illecebrosa pecunia, quae habentes contaminat, non habentes non iuuat. Esto tamen ut aliquando abstinuerit pecunia inferiorem tamen, & ipsum desiderantem. Quid ad eum, qui non desiderat? qui non requirit, qui auxilio eius non indiget, studio non flectitur? Ad summam, non inuis quid pecuniae contemptus iustitiae forma sit, & ideo auaritiam declinare debemus, & omni studio intendere, ne quid faciamus vnquam aduersus iustitiam.*

V I D E V. Auaritia. Munerum corruptela.

PIGRITIA.

Remedia contra Pigrityam corporalem & spiritualement.

Prou. 6. 9.
Prou. 13. 4.
Prou. 26. 13.

Prou. 19. 24.

Eccli. 22. 2.
Prou. 10. 5.

Prou. 6. 6.

Prou. 20. 4.

Prou. 24. 30.
Iac. 4. 37.Pru. 21. 25.
Ier. 48. 39.

I. REMED. Considera quid Spiritus sanctus in pigros & ignauos dixerit. Primò enim describit eorum mores in prouerbis Salomonis. *Vsq; quo, inquit, piger dormies, quando surges è somno tuo? Et. Vult è non vult piger, anima autem operantium impinguabitur. Et. sicut ostium vertitur in cardine suo, sic piger in lectulo suo. Et. Abscondit piger manum sub ascella, nec ad os suum applicat eam. 2. docet hominibus eos esse exosos. Sicut acerum dentibus, ait Salomon, & fumus oculis, sic piger his qui miserunt eum in via. Deinde haberi viles & ignominia dignos. nam Ecclesiasticus ait. De stercore bium lapidatus est piger & omnis qui tetigerit eum manum excutiet. Et Salomon. Qui congregat in messe, filius sapiens est; qui autem sterit à state, filius confusionis. Et. Vade ad formicam piger, & considera vias eius, & discite sapientiam, quae cum non habeat ducem, nec praecceptorem, nec princeps parat in astate cibum sibi & congregat in messe quod comedat. Sed haec esse egenos & medicos. Propter si gus, ait idè, piger arare noluit, mendicabit ergo à gestate & non dabitur ei. Et. Omnis piger semper in egestate est. Praeterea esse pluribus vitis obnoxios. per agrum hominis pigri transiit, & ecce totum replentur viticis. Scienti bonum facere, ait B. Iacocus, & non facienti, peccatum est illi. Denique esse maledictos, & morte temporali & aeterna dignos. Desiderio inquit Sapiens, occidunt pigrum. Maledictus ait I. remias, qui opus Dei facti non habent.*